

Till: Miljödepartementet
103 33 Stockholm

registrator@environment.ministry.se

Ert dnr: M2008/1780/Mk

Yttrande från Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, över Statskontorets förslag till fortsatt stöd för miljöorganisationer ur Kärnavfallsfonden

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, är en förening med Naturskyddsföreningen, Naturskyddsföreningen i Uppsala län, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Fältbiologerna och Opinionsgruppen för säker slutförvaring i Östhammar som medlemsföreningar. Föreningen har under åren 2005-2008 erhållit medel ur Kärnavfallsfonden. MKG vill lämna följande yttrande över Statskontorets förslag till fortsatt stöd för miljöorganisationer ur fonden.

Sammanfattning

Föreningen Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, har följande synpunkter på Statskontorets förslag till fortsatt stöd för miljöorganisationer ur Kärnavfallsfonden:

- MKG stödjer Statskontorets förslag att stödet bör förlängas med tillägget att stödet bör kunna användas för att följa och bedöma frågor som rör hantering och slutförvaring av kärnavfall och inte enbart använt kärnkraftsbränsle.
- MKG delar inte utredarens syn på att medlen i Kärnavfallsfonden är kärnkraftsindustrins pengar och därmed inte utredarens förslag att tidsbegränsa stödet.

- MKG menar att det inte behövs en tidsbegränsning för stödet men om regeringen bestämmer sig för att tidsbegränsa stödet enligt Statskontorets förslag bör följande förändringar göras i Statskontorets förslag till ändringar av finansieringsförordningen (2007:161):
 1. Upphörande av stödet bör kopplas till tidpunkten för miljödomstolens kungörelse av en ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle.
 2. Stödet bör utgå under minst tre kalenderår efter året då ansökan kungörs av miljödomstolen.
- MKG delar inte Statskontorets syn att miljöorganisationernas behov av medel för sin verksamhet inom kärnavfallsområdet minskar när samrådet är avslutat men delar Statskontorets syn att stödet efter samrådets avslutande bör utgå från vilket behov respektive förening har av stöd för att kunna lämna väl underbyggda remissvar till miljödomstolen och myndigheten.
- MKG pekar på att nuvarande kravet i finansieringsförordningen på att organisationer för att erhålla stöd ska utnyttja rätten att delta i samråd om ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle enligt miljöbalken måste tas bort eftersom stödet ska fortsätta efter det att samrådet avslutas.
- MKG menar att det maximala årliga beloppet för stöd till miljöorganisationer bör sättas till 5 miljoner, dvs samma belopp som kan erhållas av en kommun, och att begränsningen att en organisation kan erhålla högst 2,5 miljoner kronor per år bör tas bort.
- MKG stödjer Statskontorets förslag att stödet bör administreras och beslutas av Strålsäkerhetsmyndigheten med tillägget att uppdraget inom myndigheten bör ligga på avdelningen för finansiell kontroll.
- MKG stödjer Statskontorets förslag att Strålsäkerhetsmyndigheten i ökad utsträckning bör kontrollera att föreningar som får ett betydande stöd använder dessa medel på avsett sätt men menar att en sådan uppgift inte är lämplig att läggas på revisorerna för de organisationer som erhåller stöd.
- MKG menar även att regeringen måste se till att reglera hur andra aktörer får använda medlen och se till att kontrollen av deras användning av fondmedel stärks.
- MKG stödjer Statskontorets förslag att stödet bör få avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten med tillägget att stödet bör kunna användas för att informera om frågor som rör hantering och slutförvaring av kärnavfall och inte enbart av använt kärnkraftsbränsle.

- MKG stödjer Statskontorets förslag att antalet medlemmar som krävs för att en förening ska kunna få stöd sänks från 2 000 till 1 000.
- MKG påpekar att beslutet om förordningsändringen förmodligen måste innehålla en övergångsbestämmelse som reglerar ansökningstiderna inför år 2009.

Som bilaga till yttrandet finns MKG:s synpunkter införda i förslag till ändring av finansieringsförordningen (2007:161).

1. Bakgrund

Under åren 2005-2008 har miljöorganisationer kunna erhålla medel ur Kärnavfallsfonden för deltagande i samrådet inför en kommande ansökan från industrin om att bygga ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle. Statskontoret har genomfört en utvärdering av verksamheten och föreslår att denna möjlighet förlängs.

2. Allmänna synpunkter på Statskontorets utvärdering

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, vill berömma utredaren för en väl genomförd utvärdering. MKG uppskattar att föreningen fått möjligheten att kommentera utkast till de beskrivande delarna. I detta avsnitt ger MKG några allmänna synpunkter på utvärderingen. I nästa avsnitt ger föreningen synpunkter på de förslag Statskontoret ger. I en bilaga ger MKG föreningens förslag på ändring av finansieringsförordningen (2007:161) som alternativ till utvärderarens ändringsförslag.

2.1 Medlen i Kärnavfallsfonden tillhör inte industrin

MKG delar inte utredarens syn på att medlen i Kärnavfallsfonden är kärnkraftsindustrins pengar (ss 79-80 och s 82). Utredaren framför synen att eftersom fondmedlen är industrins ska de inte kunna användas av miljöorganisationer för att föra deras talerätt enligt miljöbalken. Liknande resonemang fördes ursprungligen av kärnkraftsindustrins experter i finansieringsutredningens delbetänkande om miljöorganisationernas medel (SOU 2003:128). Andra aktörer har därefter framfört en liknande syn. MKG menar att det saknas juridiskt stöd för påståendet Kärnavfallsfondens medel tillhör industrin eftersom de inbetalda medlen ursprungligen betalats av användarna av kärnkraftselen och eftersom användningen av medlen i fonden kontrolleras av regeringen.

Ursprunget till medlen i fonden är i princip att användarna av kärnkraftsel betalar en av regeringen bestämd summa till industrin per kilowattimme som förbrukas. Industrin betalar sedan in dessa pengar till fonden. Medlen

i fonden ska garantera att det finns resurser för att ta hand om det kärnavfall som produceras vid driften av kärnkraften och vid rivningen av kärnkraftverk.

Användningen av fondens medel kontrolleras av regeringen och/eller den myndighet som regeringen beslutar, för närvarande Statens kärnkraftsinspektion, SKI. På detta sätt garanteras att allmänhetens intresse för att kärnavfallsfrågan hanteras på rätt sätt uppfylls. Vad gäller inbetalning till och användning av medel ur Kärnavfallsfonden så kan det vara intressant att jämföra med Viltvårdsfonden där jägarna betalar in avgifter i fonden. Regeringen och Naturvårdsverket kontrollerar hur fondens medel används för att bevaka allmänhetens intressen för viltvård. Medlen i Viltvårdsfonden är inte jägarnas. Lika lite tillhör medlen i Kärnavfallsfonden kärnkraftsindustrin.

Synen att kärnavfallsfondens medel tillhör industrin får inte påverka den nuvarande användningen av medel ur fonden, varken till nackdel för andra aktörers möjlighet att erhålla medel ur fonden eller för att motivera ett lågt behov av att kontrollera industrins egna användning av fondmedel. Denna fråga är viktig eftersom synen att Kärnavfallsfondens medel tillhör industrin motiverar utredarens förslag att tidsbegränsa möjligheterna för miljöorganisationerna att erhålla medel ur fonden så att medel inte kan användas i anslutning till en huvudförhandling i miljödomstolen.

2.2 Behovet av medel minskar inte när samrådet är avslutat

MKG delar inte Statskontorets syn att miljöorganisationernas behov av medel för sin verksamhet inom kärnavfallsområdet minskar när samrådet är avslutat (s 77). MKG:s bedömning är att föreningens behov av medel för att förbereda underlag för att svara på remisser på de kommande ansökningarna, informera om slutförvarsfrågan och att förbereda för en eventuell huvudförhandling i miljödomstolen kommer att öka hela vägen fram till en huvudförhandling. Endast de direkta kostnaderna för att delta på samrådsmöten kommer att minska och dessa kostnader är relativt små i sammanhanget.

MKG menar däremot att Statskontoret kan ha rätt i att det kan finnas andra organisationer som kommer att erhålla medel där kostnaderna för deltagandet i samrådet huvudsakligen handlar om att delta på samrådsmöten. I de fallen minskar behovet av medel när samrådet avslutas.

MKG stödjer dessutom Statskontorets syn att stödet efter samrådets avslutande bör utgå från vilket behov respektive förening har av stöd för att kunna lämna väl underbyggda remissvar till miljödomstolen och myndigheten (s 77). MKG noterar dessutom att Statskontoret menar att i

fördelningen av stödet efter samrådets avslutande bör det beaktas hur många medlemmar en förening företräder samt hur det sammantagna remissunderlaget till domstolen kan få största möjliga bredd och kvalitet.

2.3 Kontrollen av hur alla aktörer använder medel ur Kärnavfallsfonden bör stärkas.

MKG stödjer utredarens syn att kontrollen av hur miljöorganisationerna använder medlen stärks. Föreningen menar att den nya enheten för finansiell kontroll på Strålsäkerhetsmyndigheten måste antas ha den kompetens och integritet som behövs för att hantera denna kontroll. MKG menar att det är olämpligt att lägga över denna kontroll på revisorerna för de organisationer som erhåller stöd. Det är inte rimligt att anta att det går att hitta auktoriserade revisorer som har den kompetens som behövs.

MKG menar att regeringen samtidigt måste se till att reglera hur andra aktörer får använda medlen och se till att kontrollen av deras användning av fondmedel stärks. För närvarande är styrningen och kontrollen av kärnkraftsindustrins användning av medel ur Kärnavfallsfonden i det närmaste obefintlig. Med tanke på att det är miljardbelopp som används årligen och att medlen inte tillhör industrin är detta förhållande anmärkningsvärt. MKG menar att en huvudorsak till att kontrollen är så dålig är att Statens kärnkraftinspektion, SKI, har sett medlen i Kärnavfallsfonden som kärnkraftsindustrins pengar att fritt förfoga över.

2.4 Miljöorganisationerna bör kunna fritt informera om kärnavfallsfrågor

MKG stödjer utredarens syn att det finns ett behov av att förtydliga hur miljöorganisationerna kan använda medel ur kärnavfallsfonden för att informera om slutförvarsfrågan. Den nuvarande formuleringen att medel ur fonden inte får användas för information till allmänheten "utöver vad som avser det utökade samrådsförfarandet" har varit svår att tyda. MKG menar dock att det inte finns anledning att begränsa miljöorganisationernas möjlighet att informera till att gälla ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle. Informationsmöjligheten bör gälla hela kärnavfallsområdet. Myndigheter, allmänheten och andra aktörer uppfattar det som att miljöorganisationer som erhåller stöd ur kärnavfallsfonden arbetar med kärnavfallsområdet som helhet. Det är därför olämpligt att begränsa organisationernas informationsarbete till att gälla endast hanteringen av använt kärnkraftsbränsle.

2.5 Antalet föreningsmedlemmar som behövs för att kunna söka medel bör sänkas

MKG stödjer utredarens syn att det kan vara önskvärt att sänka det medlemsantal som en förening måste ha för att kunna söka medel ur

fonden. En sådan förändring skulle möjliggöra för fler föreningar att söka medel ur fonden. Detta kan underlätta för föreningar som nu söker medel gemensamt att ensamt söka medel och underlätta för föreningar som nu inte kan erhålla medel men som kan tillföra en ökad bredd av synpunkter i samrådet att söka medel. Samtidigt menar MKG att sökande föreningars medlemsantal i större utsträckning än idag bör styra fördelningen av de tillgängliga medlen.

3. Direkta synpunkter på Statskontorets förslag

I detta avsnitt ger Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, synpunkter på de förslag som Statskontoret ger i avsnitt 5 i utredningen. Avsnittet har rubriken "Ett fortsatt stöd – Statskontorets slutsatser och förslag". Föreningens synpunkter är införda i två förslag till ändring av finansieringsförordningen (2007:161) som presenteras i en bilaga till yttrandet.

3.1 Stödet bör förlängas

Statskontoret föreslår att ideella föreningar bör även fortsättningsvis ha möjlighet att erhålla stöd för att följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle.

MKG stödjer Statskontorets förslag med tillägget att stödet bör kunna användas för att följa och bedöma frågor som rör hantering och slutförvaring av kärnavfall och inte enbart använt kärnkraftsbränsle. Myndigheter, genom sin remisshantering, allmänheten och andra aktörer uppfattar det redan som att miljöorganisationer som erhåller stöd ur kärnavfallsfonden arbetar med kärnavfallsområdet som helhet. Det är därför olämpligt att begränsa organisationernas arbete till att gälla endast hanteringen av använt kärnkraftsbränsle.

Enligt Statskontorets förslag kommer stödet att förlängas till en tidpunkt efter det att "sådan samråd som föreskrivs i 6 kap. 4 § första stycket andra meningen miljöbalken avseende anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle" upphör. MKG pekar på att nuvarande kravet i finansieringsförordningen på att organisationer för att erhålla stöd ska utnyttja rätten att delta i samråd om ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle enligt miljöbalken måste tas bort eftersom stödet ska fortsätta efter det att samrådet avslutas.

3.2 Stödet bör utgå under remisstiden

Statskontoret föreslår att stöd om maximalt tre miljoner kronor per år bör kunna utgå till och med 12 månader efter det att ideella föreningar har erbjudits tillfälle att lämna remissynpunkter till miljödomstolen.

MKG stödjer inte Statskontorets förslag för tidsbegränsning av stödet. MKG stöder inte heller Statskontorets förslag på storleken på beloppet för stödet.

3.2.1 Tidsbegränsning av stödet

Statskontoret vill tidsbegränsa stödet för att miljöorganisationerna inte ska kunna använda stödet i samband med huvudförhandlingen i miljödomstolen av en ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle. Förslaget bygger på synen att medlen i Kärnavfallsfonden tillhör industrin och MKG menar att det inte finns juridiskt stöd för denna syn. Föreningen avvisar därför den tidsbegränsning som Statskontoret föreslår.

MKG anser att stödet inte ska tidsbegränsas. Om regeringen vill tidsbegränsa stödet i enlighet med av Statskontorets förslag menar MKG att förslaget måste förändras. Dessa alternativ utvecklas nedan.

Alternativ A: Inget behov av tidsbegränsning

MKG menar att det inte behövs en tidsbegränsning för stödet. Någon sådan tidsbegränsning finns inte för andra aktörer inom kärnavfallsområdet som erhåller medel ur kärnavfallsfonden. Detta alternativ innebär att regeringen i framtiden styr tidsbegränsningen för att organisationer att erhålla stöd ur Kärnavfallsfonden. MKG anser att regeringen bör besluta sig för detta alternativ.

Alternativ B: Tidsbegränsning (en modifiering av Statskontorets förslag)

Om Statskontorets förslag trots MKG:s synpunkter anammas av regeringen menar MKG att den föreslagna förordningstexten bör förändras på ett flertal punkter:

1. Tidpunkten "efter det att ideella föreningar har erbjudits tillfälle att lämna remissynpunkter till miljödomstolen" är inte entydig. Dessutom är den föreslagna förordningstexten "efter det att ideella föreningar beretts tillfälle att lämna synpunkter på ansökningshandlingar avseende anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle" ännu otydligare. Den av Statskontoret i utvärderingen föreslagna förordningstexten kan tolkas så att även remisser på ansökningar enligt kärntekniklagen till Statens kärnkraftinspektion eller den blivande Strålsäkerhetsmyndigheten kan utlösa tidsbegränsningen. Eftersom en ansökan enligt kärntekniklagen enligt uppgift kommer att lämnas ut på en bred remiss från Strålsäkerhetsmyndigheten kan detta komma att ske mycket tidigare än motsvarande remiss kommer från miljödomstolen.

MKG vill påpeka att Statens kärnkraftsinspektion, SKI, redan hösten 2006 skickat industrins ansökan enligt kärntekniklagen om att få bygga en

inkapslingsanläggning till miljöorganisationerna för synpunkter. Juridiskt skulle den av Statskontoret föreslagna formuleringen därför till och med tolkas så att stödet till miljöorganisationerna ur fonden inte alls förlängs.

Ytterligare en komplikation med den av Statskontoret föreslagna förordningsformuleringen är att det inte är klart hur miljödomstolen kommer att handlägga "remisser" på en ansökan enligt miljöbalken. Även om en första remissrunda normalt sett går till de närmast berörda remissinstanserna (normalt Naturvårdsverket, länsstyrelsen, kommunens miljönämnd och i detta fall säkerligen Strålsäkerhetsmyndigheten) kan beroende på ärendets komplexitet också andra aktörer beredas möjlighet att komma in med kompletteringsönskemål. En tydligare tidpunkt är därför den formella kungörelsen av ansökan för yttranden och det är säkerligen denna tidpunkt Statskontoret syftar på med benämningen "erbjudits tillfälle att lämna remissynpunkter till miljödomstolen".

MKG föreslår att om tidpunkten för upphörande av stödet ska kopplas till remisshanteringen av en ansökan om att få bygga ett slutförvar så ska den kopplas till tidpunkten för miljödomstolens kungörelse av en ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle.

2. Tiden 12 månader efter att miljödomstolen kungörande av ansökan är för kort.

För det första lär den totala remisstiden efter kungörelsen kraftigt överstiga 12 månader i ett så stort miljösmål. I regeringens proposition 1997/98:90 "Följdragstiftning till miljöbalken m.m." på ss 264-267 behandlas kärntekniklagens anpassning till miljöbalken. I propositionen förutsätts att miljödomstolens handläggning enligt miljöbalken sker parallellt med en beredning hos SKI enligt kärntekniklagen. Det står vidare att tillåtlighetsprövningen enligt miljöbalken därvid bör samordnas så att såväl miljödomstol som berörd kommun har tillgång till expertmyndigheternas granskningsrapporter i kärntekniklagsärendet vid sin behandling av tillåtlighetsprövningen enligt miljöbalken. Detta innebär att miljödomstolen kommer att invänta Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande enligt kärntekniklagen till regeringen innan den kommer att kalla till huvudförhandling. Statens strålskyddsinstitut, SSI, har på ett samrådsmöte i maj 2008 sagt att myndigheten bedömer att tiden för att granska en ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle kommer att ta minst 2 år. Dessutom har myndigheterna SKI och SSI sagt att det kommer att finnas en omfattande informationsverksamhet till kommuner och andra aktörer efter det att ansökan lämnats in. Miljöorganisationer kommer att vara berörda av denna verksamhet under hela den tidsperiod då Strålsäkerhetsmyndigheten granskar ansökan. Detta innebär att stödets tidslängd inte kan vara så kort som 12 månader.

För det andra måste de som under denna mycket intensiva tidsperiod arbetar på organisationer med stöd ur fonden få arbetsro för remissarbetet. Efter remissarbetet bör det finnas tillräckligt med tid för att avveckla verksamheten och för anställda medarbetare att finna nya anställningar.

MKG menar att tiden som stöd kan erhållas efter miljödomstolens kungörande av ansökan måste bli minst 3 år.

3. Det är administrativt lämpligt att stödet utdelas för hela kalenderår. MKG menar därför att tiden för när stödet upphör bör kopplas till ett helt kalenderår, dvs att stödet utgår för minst tre kalenderår efter året då ansökan kungörs av miljödomstolen.

Slutligen har MKG även reflekterat över alternativet att införa en tidsbegränsning frikopplad från beslutsprocessen (t ex fem år i taget med förlängning efter ny utvärdering) och alternativet att sätta en annan tidsbegränsning kopplad till beslutsprocessen (t ex ett kommande regeringsbeslut om tillåtlighet för ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle). Föreningen menar att inget av dessa alternativ är bättre än alternativet utan tidsbegränsning och förordar endast en förlängning utan tidsbegränsning.

3.2.2 Beloppet för stödet

Statskontoret föreslår att samma belopp som varit tillgängligt per år under 2005-2008, dvs 3 miljoner kronor, även ska vara tillgängliga i framtiden. MKG föreslår att regeringen ökar detta belopp eftersom miljöorganisationernas behov av medel för att arbeta med slutförvarsfrågan har ökat och förväntas fortsätta öka. Beloppet bör åtminstone ökas för att kompensera för de kostnadsökningar som skett sedan 2005.

Beslut om medelstildelning kommer att tas av enheten för finansiell kontroll på Strålsäkerhetsmyndigheten som får antas ha kompetens att kunna bedöma sökande organisationers behov av medel. Hela det tillgängliga beloppet behöver inte utdelas. Föreningen menar att det därför inte finns skäl att sätta ett lägre maximalt belopp än det som kan erhållas av en kommun. MKG menar därför att beloppet bör sättas till 5 miljoner kronor per kalenderår.

Statskontoret föreslår även att regeln att en enskild organisation inte ska kunna erhålla mer än 2,5 miljoner kronor i stöd per år behålls.

MKG föreslår att denna begränsning tas bort. Det bör vara upp till Strålsäkerhetsmyndigheten att bedöma organisationers behov av stöd.

3.3 Finansieringen och administrationen bör bestå

Statskontoret föreslår att stödet bör även fortsättningsvis finansieras med medel ur Kärnavfallsfonden och administreras på det sätt som skett under försöksperioden. Vidare föreslås att nya Strålsäkerhetsmyndigheten, som bildas när SKI och SSI slås samman den 1 juli 2008, bör få uppdraget att administrera och besluta om stödet.

MKG stödjer Statskontorets förslag med tillägget att uppdraget bör ligga på avdelningen för finansiell kontroll inom myndigheten.

3.4 Kontrollen bör förbättras

Statskontoret föreslår att Strålsäkerhetsmyndigheten i ökad utsträckning bör kontrollera att föreningar som får ett betydande stöd använder dessa medel på avsett sätt.

MKG stödjer Statskontorets förslag. Föreningen menar att Strålsäkerhetsmyndighetens enhet för finansiell kontroll bör kontrollera att medlen används på rätt sätt. En sådan uppgift är inte lämplig att läggas på revisorerna för de organisationer som erhåller stöd. Det är inte rimligt att anta att det går att hitta auktoriserade revisorer som har den kompetens som behövs. Däremot bör Strålsäkerhetens enhet för finansiell kontroll ha en sådan kompetens.

3.5 Möjligheten att använda stödet till information bör vidgas

Statskontoret föreslår att stödet bör få avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten i frågor som gäller hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle.

MKG stödjer Statskontorets förslag med tillägget att stödet bör kunna användas för att informera om frågor som rör hantering och slutförvaring av kärnavfall och inte enbart av använt kärnkraftsbränsle. Myndigheter, allmänheten och andra aktörer uppfattar det som att miljöorganisationer som erhåller stöd ur kärnavfallsfonden arbetar med kärnavfallsområdet som helhet. Det är därför olämpligt att begränsa organisationernas informationsarbete till att gälla endast hanteringen av använt kärnkraftsbränsle.

3.6 Medlemskravet bör sänkas

Statskontoret föreslår att antalet medlemmar som krävs för att en förening ska kunna få stöd sänks från 2 000 till 1 000.

MKG stödjer Statskontorets förslag.

3.7 Tidpunkten för förordningsändringen

Statskontoret föreslår i sitt förordningsförslag att en förordningsändring ska börja gälla från den 1 januari 2009. MKG menar att ett beslut om en förordningsändring måste tas i god tid innan den 1 oktober 2008, dvs senast den 31 augusti 2008, om ansökningsförfarandet för medel för 2009 ska fungera som det föreskrivs i förordningen. Eftersom Miljödepartementets remisstid för Statskontorets förslag inte går ut förrän den 15 augusti lär detta inte vara möjligt. Då måste beslutet om förordningsändringen innehålla en övergångsbestämmelse som reglerar ansökningstiderna inför år 2009. Detta skedde då försöksverksamheten inleddes år 2005 med ansökningar på hösten 2004 (SFS 2004:720). MKG lämnar ett förslag på en sådan övergångsbestämmelse i vårt författningsförslag.

4. Slutord

I detta yttrande har Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, framfört sina synpunkter på Statskontorets förslag till fortsatt stöd för miljöorganisationer ur fonden. Som bilaga finns föreningens synpunkter införda i förslag till ändring av finansieringsförordningen (2007:161).

Med vänlig hälsning,

Jenny Lundström

Johan Swahn

ordförande, MKG

kanslichef, MKG

jenny.lundstrom@naturskyddsforeningen.se
0730-44 62 36

johan.swahn@mkg.se
070-467 37 31

Kopia:

Miljöministern
Statens kärnkraftinspektion, SKI
Statens strålskyddsinstitut, SSI
Statens råd för kärnavfallsfrågor,
Kärnavfallsrådet
Naturvårdsverket
Energimyndigheten
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Oskarshamns kommun

Östhammars kommun
Hultsfreds kommun
Regionförbundet i Kalmar län
Regionförbundet Uppsala
Milkas
SERO
Greenpeace

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, föreslår i första hand att första stycket 32 § finansieringsförordningen (2007:161) ska få följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Statens kärnkraftinspektion prövar frågor om i vilken utsträckning fonderade avgiftsmedel får användas för sådant stöd till ideella föreningar som avses i 4 § 9 finansieringslagen. Sådant stöd får lämnas till och med den 31 december 2008 med högst 2,5 miljoner kronor per förening och kalenderår och med totalt högst 3 miljoner kronor per kalenderår.

Föreslagen lydelse

32 §

Strålsäkerhetsmyndigheten prövar frågor om i vilken utsträckning fonderade avgiftsmedel får användas för sådant stöd till ideella föreningar som avses i 4 § 9 finansieringslagen. Sådant stöd får lämnas med totalt högst 5 miljoner kronor per kalenderår.

Om regeringen vill följa Statskontorets förslag om tidsbegränsning av stödet anser Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, att första stycket 32 § finansieringsförordningen (2007:161) ska få följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Statens kärnkraftinspektion prövar frågor om i vilken utsträckning fonderade avgiftsmedel får användas för sådant stöd till ideella föreningar som avses i 4 § 9 finansieringslagen. Sådant stöd får lämnas till och med den 31 december 2008 med högst 2,5 miljoner kronor per förening och kalenderår och med totalt högst 3 miljoner kronor per kalenderår.

Föreslagen lydelse

32 §

Strålsäkerhetsmyndigheten prövar frågor om i vilken utsträckning fonderade avgiftsmedel får användas för sådant stöd till ideella föreningar som avses i 4 § 9 finansieringslagen. Sådant stöd får lämnas till och med två kalenderår från året efter miljödomstolens kungörelse av en ansökan för en anläggning för slutförvaring av använt kärnbränsle och med totalt högst 5 miljoner kronor per kalenderår.

MKG föreslår att efterföljande stycken 32 § finansieringsförordningen (2007:161) ska få följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Stöd får endast lämnas till ideella föreningar som

1. utnyttjar rätten att delta i sådant samråd som föreskrivs i 6 kap. 4 § första stycket andra meningen miljöbalken avseende anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle,
2. har en styrelse som utses av medlemmarna under demokratiska former och årligen håller stämma i vilken medlemmarna får delta,
3. har en stadga som beslutas av stämman och anger föreningens namn och ändamål, hur beslut fattas, hur styrelsen utses samt hur revisorer som kontrollerar styrelsens verksamhet utses,
4. inte har näringsverksamhet som sin huvudsakliga inkomstkälla, och
5. har minst 2 000 medlemmar, eller är en sammanslutning av ideella föreningar som tillsammans har minst 2 000 olika personer som medlemmar och där varje förening som ingår uppfyller kraven i 2 och 4.

Föreslagen lydelse

Stöd får endast lämnas till ideella föreningar som

1. har en styrelse som utses av medlemmarna under demokratiska former och årligen håller stämma i vilken medlemmarna får delta,
2. har en stadga som beslutas av stämman och anger föreningens namn och ändamål, hur beslut fattas, hur styrelsen utses samt hur revisorer som kontrollerar styrelsens verksamhet utses,
3. inte har näringsverksamhet som sin huvudsakliga inkomstkälla, och
4. har minst 1 000 medlemmar, eller är en sammanslutning av ideella föreningar som tillsammans har minst 1 000 olika personer som medlemmar och där varje förening som ingår uppfyller kraven i 1 och 3.

MKG föreslår att 33 § finansieringsförordningen (2007:161) ska få följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 §

Stöd enligt 32 § skall avse föreningens kostnader för att delta i samrådsförfarande enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 b § tredje stycket lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet avseende anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle *samt* kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör *slutförvaring av använt kärnbränsle* och sådan slutförvarings påverkan på människors hälsa eller miljön. Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader samt övriga administrativa kostnader. Stödet får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver *vad som avser det utökade samrådsförfarandet*. Ansökan om stöd skall ha inkommit till *Statens kärnkraftinspektion* senast den 1 oktober före det år som ansökan avser. I ansökan skall det anges vilka kostnader under året som stödet skall användas till. Om de ansökningar som avser godtagbara kostnader totalt omfattar större belopp än vad som finns tillgängligt för stöd under ett visst kalenderår, skall *Kärnkraftinspektionen* fördela stödet så att det ges en jämn geografisk spridning och med beaktande av föreningarnas medlemsantal och behov samt tidigare erhållet stöd. Stödet betalas ut i förskott för kalenderår.

Stöd enligt 32 § skall avse föreningens kostnader för att delta i samrådsförfarande enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 b § tredje stycket lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet avseende anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle, kostnader för att kunna följa och bedöma frågor som rör *hantering och slutförvaring av kärnavfall* och sådan slutförvarings påverkan på människors hälsa eller miljön *samt kostnader för att lämna remissynpunkter på ansökningshandlingar som rör anläggningar för hantering och slutförvaring av kärnavfall*. Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader samt övriga administrativa kostnader. Stödet får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver *frågor som rör hantering och slutförvaring av kärnavfall*. Ansökan om stöd skall ha inkommit till *Strålsäkerhetsmyndigheten* senast den 1 oktober före det år som ansökan avser. I ansökan skall det anges vilka kostnader under året som stödet skall användas till. Om de ansökningar som avser godtagbara kostnader totalt omfattar större belopp än vad som finns tillgängligt för stöd under ett visst kalenderår, skall *Strålsäkerhetsmyndigheten* fördela stödet så att det ges en jämn geografisk spridning och med beaktande av föreningarnas medlemsantal och behov samt tidigare erhållet stöd. Stödet betalas ut i förskott för kalenderår.

MKG föreslår att följande övergångsbestämmelse införs i finansieringsförordningen (2007:161):

2008:XXX

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2009.
2. Strålskyddsmyndigheten skall vid tillämpning av 32-33 §§ även pröva ansökningar som avser kalenderåret 2009 och som har inkommit efter den 1 oktober 2008 men senast den 1 november 2008.

Datomet den 1 november kan behöva senareläggas om beslutsprocessen drar ut på tiden.